

pozitivnom – u smislu u kojem, s obzirom na to da narod nije makrosubjekat, već je ukupnost svih njegovih članova, suverenost pripada svima i svakome, identifikujući se sa ukupnošću fragmenata suverenosti, tj. sa vlastima i protiv-vlastima, od kojih se sastoje osnovna prava čiji su titulari svi i svako pojedinačno.

U prvom značenju, princip narodne suverenosti, umjesto da se postavi kao suprotan principu pravne države, predstavlja njenu negativnu garanciju: znači da suverenost, pripadajući cjelokupnom narodu, ne pripada nikom drugom i nijedna osoba ili grupa osoba je ne mogu prisvojiti. U drugom značenju isti princip ne samo da je ograničen osnovnim ustavom ustanovljenim pravima, već predstavlja i njihovu pozitivnu garanciju; znači da se “suverenost” i “narodna volja” ne mogu manifestovati autentično ukoliko se ne mogu slobodno izraziti, i ne mogu se slobodno izraziti ukoliko im ne prethode garancije, ne samo političkih, već i prava na slobodu i socijalnih prava, od slobode okupljanja do slobode mišljenja i prava na obrazovanje. Iz ovog je razloga svaka povreda osnovnih prava ne samo povreda za osobe koje su njihovi titulari, već je i povreda narodne suverenosti. I kako tvrdi čuveni član 34 Deklaracije koja je prethodila Ustavu od 24. Juna 1793: “Opresija društvenog tijela postoji uvijek kada postoji opresija jednog njegovog člana. Opresija svakog člana postoji kada je društveno tijelo oprimirano”.

Ovo rezultira proširenom i ojačanom političkom koncepcijom “demokratije” – demokratija se sastoji u “vlasti naroda” ne samo u tom smislu da narodu, a stoga i građaninu pripadaju politička prava, a stoga i, ako ne takozvana “samouprava”, onda bar izbor njihovih predstavnika i upravljača, već i u daljem i ne manje važnom značenju po kojem narodu i svim osobama koje ga sačinjavaju sljedeće i cjelina onih “moći” koje nazivamo građanskim pravima i onih “kontra-moći” koje nazivamo pravima na slobodu i socijalnim pravima kojima su sve ostale moći, uključujući i moć većine, podređene. Njima sljedeće, jednom riječju, vrhovni pravi status, kojem su ostale situacije podređene i u odnosu na njih su funkcionalne, i koje ne mogu biti prevaziđene od strane bilo koje druge situacije.

Samo na ovaj način se demokratska država, tj. cjelina javnih vlasti, posredstvom funkcionalizacije garancija različitih vrsta osnovnih prava, konfigurira, na osnovu kotraktualističke paradigme, kao “država instrument” za ostvarivanje ciljeva koji nijesu njeni. Zapravo su garancije osnovnih prava – od prava na život do prava na slobodu i socijalnih prava – eksterni “ciljevi” i, takoreći, “društveni razlog” za tvorevine kakve su država i svaka druga politička institucija. I upravo u ovom odnosu između insitucionalnih sredstava i društvenih ciljeva i u primatu osnovnih prava u odnosu na javne vlasti koji iz ovoga slijedi, primatu osoba od krvi i mesa u odnosu na političke mašine i administrativne aparate, primatu eksterne tačke gledišta u prvim u odnosu na internu tačku gledišta u drugim, upravo je ovo garantistička koncepcija konstitucionalizma koja mora biti afirmisana i branjena od majoritarističkih i tendencijalno plebiscitarnih derivata predstavničke demokratije i od njenih populističkih i videokraskih degeneracija i, sa druge strane, od analognih aposlutističkih pretenzija i od analogne netrepeljivosti prema ograničenjima i kontrolima ekonomskih moći tržišta. U ovom je smislu garantizam, koji je moguće razložiti u četiri dimenzije ustavne demokratije koje su ranije ilustrovane – političku, građansku, liberalnu i socijalnu, na osnovu vrste garantovanih prava – drugo lice konstitucionalizma. Garancije prava zapravo predstavljaju uslove efektivnosti demokratije.

6 Tvrdoka ustava i ustavne garancije. Antinomije i praznine. Pravila i principi

Ustavne garancije osnovnih prava su dakle i garancije demokratije. Izrazom “ustavne garancije” se uobičajeno aludira na “tvrdoku” ustava, tj. na nepromjenjivost principa, prava i instituta koji su njime predviđeni izuzev posredstvom otežanih procedura i, uz to, na sudsku